

NAVRO'Z AYYOMINGIZ MUBORAK, AZIZ BOLALAR!

TONG YULDUZI

Ona yurtiing — oltin beshiging

2007-yil
19 – 25 -
mart
N:12
(66605)

O'zbekiston Respublikasi bolalari va o'smirlari gazetasi

Gazeta 1929-yil 1-avgustdan chiqarib boshlagan

Yaqinda aziz-u mukarram onaxonlarimiz, go'zal va lo'bar opa-singillarimiz ayyomi – 8-Martni keng tantana qildik. Bu kun respublikamizdagi ijodkor-u iqtidorli yoshlar orasidan saralab olingan 14 nafar qizlarimiz uchun qo'shaloq bayramga aylandi. Ularga tantanali ravishda «Zulfiya» nomidagi Davlat mukofotlari topshirildi.

Zulfiyaxonim izdoshlarini biz ham samimiy muborakbod etib, gazetamizning keyingi sonlarida ular haqida maqolalar berib borishni niyat qildik.

TANLOV G'OLIBLARI ANIQLANDI

Bolajonlar! Yodingizda bo'lsa, «Tong yulduzi» gazetasida «Sog'lom avlod uchun» hukumatga qarashli bo'lmagan xalqaro xayriya jamg'armasi homiyligida «Onajonim – mehribonim, sen-la yorug' qalb-jahonim» nomli ko'rik-tanlov e'lon qilingan edi. E'tiboringizga ana shu tanlov g'oliblari ro'yxatini e'lon qilmoqdamiz.

1-o'rin: Shahribonu Xolboyeva, Qashqadaryo viloyati, Shahrisabz tumani, Nizomiy ko'chasi, 67-uy, 29-xonadon.

2-o'rin: Umida Sharipova, Toshkent viloyati, Toshkent tumani, Shamsiobod mahallasi.

3-o'rin: Mahliyo A'zamqulova, Sirdaryo viloyati, Guliston shahri, 4-mavze, 10-«A» uy, 6-xonadon.

G'oliblar sovg'alarni Respublika «Sog'lom avlod uchun» hukumatga qarashli bo'lmagan xalqaro xayriya jamg'armasidan olishlari mumkin.

Manzil: Toshkent shahar, Oxunboboyev ko'chasi, 15-uy.

«Oltin toj» g'olibi Maftuna Ismatova haqidagi maqolani 8-sahifada o'qiysiz.

BILASIZMI?

Qadimdan Navro'zni Sharq xalqlari Yangi yilning boshlanish, yasharish va yangilanish, do'stlik va ezgulik bayrami sifatida har yili 21-martdan boshlab nishonlashgan.

* * *

Navro'zni bayram qilish ahmoniyat davridan boshlangan bo'lib, O'rta Osiyo, Afg'oniston va Eron xalqlarining eng ommaviy qutlug' ayyomi hisoblangan.

* * *

Bu bahoriy bayram Abdulqosim Firdavsiyning «Shohnoma», Abu Rayhon Beruniyning «Qadimgi xalqlardan qolgan yodgorliklar», Umar Hayyomning «Navro'znoma», Mahmud Qoshg'ariyning «Devon-u lug'atit turk», Abu Bakr al-Narshaxiyning «Buxoro tarixi» asarlarida keng tavsif berilgan bo'lib, uning nishonlanishi uch ming yildan ham oshiqroq ekanligi qayd etilgan.

* * *

Navro'zning fayzli dasturxonini bug'doy undirilib tayyorlanilgan sumalak, shifobaxsh taom halim va boshqa turli xil darmondori ko'katlardan tayyorlangan pishiriqlar tashkil etadi.

* * *

Buyuk mutafakkir bobomiz Alisher Navoiy Navro'zni xalqimizning eng qutlug' bayrami sifatida e'zozlagan va quyidagi baytlarni bitgan:

Har tuning qadr o'libon,

Har kuning o'lsin Navro'z!

* * *

Navro'z kunlari yoshlar keksalarni, ustozlarini yo'qlaydilar, kasalmand odamlarning holidan xabar oladilar.

* * *

Bu ayyom kunlari eski ginalar unutilgan, hatto qadimda urushlar ham to'xtatilgan.

Keyingi paytlarda chuchuk suv jahon

22-Mart – Xalqaro obihayot kuni

–Uning suvini sizlar iflos qilayapsizlar-ku,

muammosiga aylanib qolayotgani hech kimga sir emas. Inson ovqatsiz bir hafta yashay olishi mumkin, ammo suvsiz uch kun ham yashay olmasligini hammamiz yaxshi bilamiz. Shunday bo'lsa-da, ko'p-chiligimiz suvni isrof qilaveramiz.

Bir kuni ko'cha supurayotgan qizaloqqa ko'zim tushdi. U chiqin-dilarni ariqda oqayotgan suvga supurib tashlayotgandi.

–Hoy qizcha, axlatni to'plab chelakka tashlamaysanmi, ariqdagi suvni iflos qilyapsan-ku,- dedim jahl bilan. –Krandan sharillab oqayotgan suvni o'chirib qo'yib, ariqdan suv olib sepsang bo'lmaydimi?

–Bu ariqdan hech kim suv olmaydi-da, hamma chiqindini tashlagan ariqqa chelagimni tiqamanmi, iflos bo'ladi-ku,-dedi qizaloq mahmadonalik bilan.

KIM AYBDOR?

axir.

–Bu gapingizni bizdan yuqorida yashaydigan odamlarga gapiring,- dedi-yu, ishini davom ettiraverdi.

Ertasi kuni sharros yomg'ir quydi. Yana o'sha ko'chadan o'tayotib, axlat to'planib qolgan ariqdagi suv zovurga emas, katta ko'chaga oqib ketayotganini ko'rdim. Katta ko'chadan o'tayotgan mashinalar esa loy aralash ko'lmak bo'lib qolgan suvni sachratib, ketganlarning ust-boshlarini iflos qilardi. Bunday noma'qulgarchilikda aslida biz ham aybdormiz. Gohida duch kelgan joyga qo'limizdagi axlatni otib ketaveramiz-u, buning oqibati haqida o'ylab ham o'tirmaymiz.

Inson uchun eng oliy ne'mat bo'lmish suvni borida qadriga yetaylik.

Kamola MIRSAGATOVA, Jahon tillari universitetining 2-bosqich talabasi.

XAYRLI HAMKORLIK

2007 – Ijtimoiy himoya yili

Aziz bolajonlar! «Sog'lom avlod uchun» hukumatga qarashli bo'lmagan xalqaro xayriya jamg'armasi haqida eshitgansiz-a? Lekin uning maqsad va vazifalari nimalardan iborat ekanligini hammangiz ham bilavermasangiz kerak.

Nomidan ham ko'rinib turganidek, ushbu jamg'armaning faoliyati ham faqat ezguliklarga, ijtimoiy himoyaga muhtoj aholi qatlamiga yordam berish, ularni har tomonlama qo'llab-quvvatlash, sog'lom avlodni tarbiyalashga qaratilgan.

Bugun jamg'armaning ayni kunlarda amalga oshirayotgan xayrli ishlariga bir nazar tashlamoqchimiz.

ULAR GERMANIYADA DAVOLANISHDI

Jamg'armaning xayrli ishlarida kamarbasta bo'layotgan Germaniyaning «Fridensdorf interneyshtl» xalqaro tashkiloti bilan 2002-yildan buyon hamkorlik qilib kelinmoqda. Shu kungacha Germaniya shifoxonalariga O'zbekistondan 90 nafardan ziyod bemor bolalar davolanishga yuborildi va sog'lomlashtirildi. Bu yil ham 3 nafar bemor bolalar davolash uchun yuborildi.

MURUVVAT YUKLARI O'Z EGALARINI TOPDI

Yaqinda jamg'armada aholining ijtimoiy himoyaga muhtoj qatlamlarini qo'llab-quvvatlash maqsadida navbatdagi muruvvat yuklarini topshirish marosimi bo'lib o'tdi. Unda AQSHning «Ameri Kerz» xalqaro xayriya tashkiloti tomonidan keltirilgan dori-darmonlar,

tibbiy anjomlar, gigiyenik vositalar va yurak klaponlaridan iborat muruvvat yuklari hamda Turkiyaning xalqaro hamkorlik va taraqqiyot agentligi «TIKA» tomonidan olingan grant hisobiga keltirilgan zamonaviy sport inventarlari bir qancha davolash muassasalariga topshirildi. Respublikadagi bolalar va tibbiy muassasalarni qo'llab-quvvatlash va ularga zarur yordamlarni ko'rsatishga qaratilgan ushbu tadbir yuzlab bolajonlarimizning salomatliklarini tiklashga o'z hissasini qo'shadi.

SPORTGA E'TIBOR

Yaxshi bilasizki, salomatligimizda sportning o'rni beqiyos. Jamg'arma ham sog'lom avlod tarbiyasida sportga katta e'tibor qaratmoqda. Qish kunlarida qator tashkilotlar bilan hamkorlikda o'tkazilgan «Chimyon ekstrim» qishki ekstrimal sport bayram-festivali nafaqat sportchilar, balki barcha ishtirokchilar uchun haqiqiy sport bayramiga aylandi. Festival doirasida havaskor chang'ichilar uchun o'tkazilgan musobaqada tengdoshlaringizdan 9 yoshli Temur Sobirov va 10 yoshli Natalya Chuprova birinchilikni egallashdi.

Sayyora JO'RAYEVA.

ORZUIM

Mening ismim Nozima,
Orzularim bir olam,
O'sib-unib bir kuni
Qo'limga olgum qalam.

Vatanimni sharaf lab,
She'ryozaman tinmasdan.
Ma'rifatga intilgum
Oromlarni bilmasdan.

Vatan ichra vatanim,
Mo'jazzgina mahallam.
Dilimga ilhom to'lar
Quyoshni kutgan pallam.

QALDIRG'OCHNI ASRANG

Qaldirg'ochni asrang bolalar,
Ular bizning yaqin do'stimiz.
Shuning uchun qish oylarida,
Sog'inamiz uni juda biz.
Vijiraydi, tinim bilmaydi,
Xavf-xatarini ko'zga ilmaydi.
Beozordir ular hamisha,
Bizga sodiq saxovatpesha.

Nozima YAXSHIBOYEVA,
Toshkent viloyati, Bekobod tumanidagi 51-
maktabning 4- «A» sinf o'quvchisi.

SALIMA SHAMNI QAYERGA QO'YSIN?

Bir vaqtlar shamli oila eng badavlat hisoblanar, uning yorug'ida bichish, tikish, o'qish va yozish imkoni bo'lardi. Hozirgi vaqtda elektrchiroq xuddi biz bilan birga tug'ilgandek, uni hech shak-shubhasiz xohlagan vaqtda yoqamiz, o'chiramiz. Undan samarali foydalanish tejamkorlikni va inson didini ko'rsatadi. Talaba Salima fizika faniga mehri boshqacha bo'lib, har qadamini, xatti-harakatini olgan ilmiga moslashtirishni, izlanishni yoqtiradi.

Ma'lumki, pasaytirsak, chiroq nurlari stolni yoritishni susaytira boshlaydi. Agarda chiroqni balandroq ko'tara boshlasak, masofaning kvadratiga proporsional ravishda yoritilish kamaya boradi. Xo'sh, nima qilish kerak? Qanday qilsak, qaysi balandlikda chiroqdan tushayotgan yorug'lik maqsadga muvofiq bo'ladi, ya'ni stol yuzasi eng ko'p yoritiladi.

Buning uchun H ni o'zgaruvchan deb, yuqoridagi yoritilish formulasi H ga nisbatan hosilasini qidiramiz:

$$L'(H) = K \frac{R^2 - 2H^2}{(R^2 + H^2)^{3/2}}$$

ga teng.

Maksimum (minimum) shartiga ko'ra hosilani nolga tenglaymiz.

$$R^2 - 2H^2 = 0. \text{ Bundan } H \text{ ni aniqlaymiz. } H = R \frac{1}{\sqrt{2}}$$

Demak: $H = 0.7 R = 85 \text{ sm bo'ladi.}$

Umuman, xulosa shuki, faqat lampochka uchun emas, balki barcha yorituvchi manbani, jumladan, shamni ham shu masofaga ko'tarsangiz, eng yaxshi yoritilishga erishasiz.

IZZATLILAR QOZI TADBIRKOR

Bir kishi sahrodagi daraxtning ostiga ming dinor oltin ko'mib qo'ydi. Bir necha kundan keyin xabar olgani kelib qarasa, birov yerni qazib, oltinni olib ketibdi. U tashvishga tushib, fig'oni falakka chiqqancha darhol Shurayh ismli mashhur tadbirkor qozining oldiga yugurdi va hamma gapni aytib berdi. Qozi dedi:

- Uch kundan keyin kelgin. Sharti shuki, bu haqda hech kimga og'iz ochmaysan.

U kishi ketgandan keyin qozi shaharning tabibini chaqirib, suhbat qurdi.

Qozi: - Falon sahrodagi daraxtda hech xosiyat bormi?

Tabib: - U daraxtning xosiyati juda ko'p.

Qozi: - O'sha daraxtning xosiyati qayerda?

Tabib: - Ildizida.

Qozi: - Bu yaqin orada shu ildiz bilan hech kimni muolaja qildingmi?

Tabib: - Bali, bundan bir oy burun bir bechoraga shu daraxtning ildizi dori bo'ldi.

Qozi: - Ildiz uyingda bormidi?

Tabib: - Yo'q. Men bemorga daraxtni tayinladim. U borib ildizni olib keldi. Men undan malham tayyorlab berdim, shifo topib ketdi.

Qozi tabibga ruxsat berib, o'sha bemorni toptirdi. Uni xilvatda gappa solib, ko'p pand-u nasihatlar qildi. Qozining pand-u nasihatlaridan ko'ngli yumshab ketgan u kishi ming dinor tillani egasiga qaytib berdi.

Bugungi o'smir qanday fikrlashi kerak? O'zbek bolasiman, qanday bo'lishim kerak? Jahondagi tengdoshlarimdan nimada oldindaman va qay tomondan orqadaman, deya o'zingizga savol berib ko'rasizmi? Siz qanchalik zukko, dono va tejamkor bo'lsangiz, yurtga shuncha ko'p foydangiz tegadi. Sahifamizni o'qib chiqing va olgan taassurotlaringizni bizga yozib yuboring. Salimaga o'xshab zukkosisiz? Birovning moliga qanday qaraysiz? Sodiqjondan izlanuvchanmisiz? Saydulloga nima deysiz?

AUDIT NIMAZ?

Qo'shnimiz Sodiqjon aka audit bo'lib ishlayman, deydi. Bu so'zning ma'nosini bilmoqchiman.

Begzod HUSANOV,
Surxondaryo.

Audit - kompaniya moliyaviy faoliyatining auditor tomonidan tekshirilishi. «Xususiy audit» so'rov bo'yicha o'tkaziladi. Masalan, bir guruh aksionerlar jamiyatining moliyaviy faoliyatini tekshirish uchun xususiy auditorni taklif etishlari mumkin. «Qonuniy audit» yuridik jihatdan asoslangan choradir. G'arb mamlakatlarida firma kredit olishida xolis auditorning uning moliyaviy ahvoli haqidagi hisobini bankka taqdim qilishi shart. Hozirgi paytda auditorning vazifalari kompaniya moliyaviy faoliyatini tekshirish doirasidan chiqib ketmoqda. Masalan, ichki auditorlar vazifasiga quyidagilar kiradi: operatsion audit-kompaniyani boshqaruv masalalari (marketing bo'yicha ishlarni baholash, kompaniya strukturasi samaradorligini baholash va hokazolar) bo'yicha maslahat (konsultatsiya) berishga o'xshash faoliyati hamda faoliyatning to'g'ri kelishi (mosligi) haqidagi audit-kompaniya faoliyatining yuqori tashkilotlar belgilangan qoidalar yoki qonunchilik me'yorlariga to'g'ri kelishligini (mehnatga haq to'lash stavkalarini belgilashda ish haqining minimal darajasi haqidagi qonunlarga rioya qilishligini, tuzilgan shartnomalarni yuridik talablar nuqtayi nazaridan turib baholash va hokazolar).

Assalomu alaykum aziz tahririyat! Mening ismim Saydullo, yoshim 21da. Ammo yosh bo'lsam-da, juda katta gunohni qilib ulgurdim.

Bir kuni dadam ishdan charchab keldilar, tushlik qildilar-da, dam olishga kirib ketdilar. Yarim soatlar o'tgach, mashinaga minib, endi yurgizaman deb tursam, oyim

OYIMNING AYBI NE EDI?

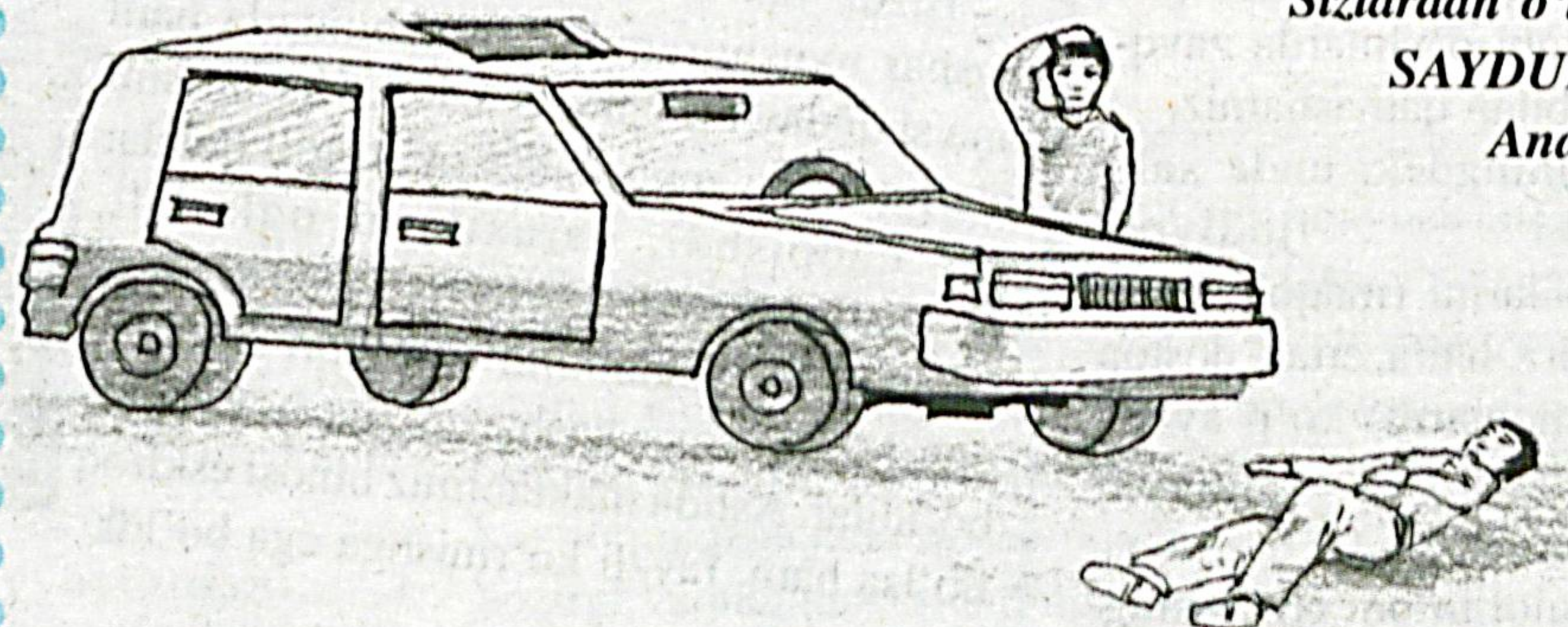
chiqib qoldilar: «Saydullo, tush mashinadan, dadang turib qolsa, urishib beradi», dedilar. Ammo men oyimning gaplariga quloq solmadim.

Yo'lda ketayotib, magnitofonni baland qo'ydim. Tezlikni oshirdim. To'satdan yo'lchiroqning qizil ko'zi yonib qoldi, yo'ldan to'rtta bola chiqib qoldi. Nima qilarimni bilmay qolib, tormozni bosdim, afsuski, foydasi bo'lmadi. Yuqori tezlik pand berdi. Borib urdim. To'rt bola to'rt tarafga uchib ketdi. Eng dahshatlisi esa, ularning bittasi o'zining kichik singlim ekan. Bu voqeadan keyin oyim ikki kun behush yotdilar. Mening esa qo'limga kishan solishdi.

Turmada yarim yillar yotganimda oyimning vafot etganlari xabarini eshitdim. Oyimning aybi ne edi?!

Aziz yoshlar, do'stlarim! Menga o'xshab sho'xlik qilmanglar. Mening onam ko'rgan savdo boshqa onalarning boshiga tushmasin.

Sizlardan o'tinib:
SAYDULLO,
Andijon.

Qimmatli bolalar! Yozuvchi bobongiz Sa'dulla Siyoyev Sizlarga atab yangi qissa yozdi. Unda tog' bolalarining hayoti hikoya qilinadi. O'zbekistonimizning chiroyli qishloqlaridan biri Ko'kdalada Elmurod degan tengdoshingiz yashaydi. Uning Shokir, Toshqul degan o'rtoqlari, Dilmurod degan ukasi bor. Yana toshkentlik Begzod degan mehmon jo'rasi ham bor. Ular tog'da ajoyib-g'aroyib voqealarni ko'radilar, ona tabiat go'zalliklaridan zavqlanib, archazorlar qo'ynida dam oladilar, chorvador ota-onalariga yordamlashadilar, hamqishloqlariga yaxshilik qilishga urinadilar.

Qissada tog'liklarning hayot tarzi, urf-odati, to'ylari, terma-yu laparlari samimiy tasvirlangan. Qissani o'qib chiqsangiz, o'zingizni tog'da yurgandek his qilasangiz.

1. Bizning turush-turmushimiz

Assalomu alaykum! Avval tanishib olaylik. Mening ismim Elmurod. Asli qayerliksiz, desangiz, ko'kdalalik bo'laman. Ko'kdala huv langar soyning boshida, Shaxshor tog'ning ostida, Langar tomonlarga o'tganmisiz? Yo'qmi? E, e... Langarsoyni yoqalab ketaverasiz. Kaltatoydan o'tasiz, Beshqo'ldan o'tasiz, tuz konini ortda qoldirib, Ko'kbuloq degan yerga yetasiz. Keyin chapga burilib, pastga ensangiz, sharqiragan soy keladi. Ana shu soy bo'yida qulochini kerib, cho'zilib yotgan qishloq Ko'kdala-da, birodar! Qishlog'imiz uncha katta emas, nari borsa yuzga yaqin uy chiqib qolar. Biz tomonlarda uylarni bir-biriga qapishtirib solishadi. Uylarimizning ko'pchiligi pastakroq, loyshuvoq bo'ladi. Nega desangiz, tog'lik yer-da, tez-tez shamol bo'lib turadi, undan keyin qish qattiq keladi. Qahraton

kim desangiz, mening tengdoshim, Toshkentda turadigan Davron amakimning o'g'li Begzod. Bultur yozda amakim kelib, meni obketdi. Bir oygacha Begzod ikkovimiz Toshkentni bearmon aylandik. Yer ostidagi poyezdda uchdik, suv ostida yuradigan qayiqlarda suzdik, hayvonot bog'iga bordik. U yerdagi fil bilan zebrani demasangiz, qashqar, ayiqqa o'xshagan jonivorlar o'zimizning Beshsozdagi qo'riqxonada ham bor. Ayiq ko'rgimiz kelsa, borib ko'rib kelaveramiz. Hatto ayiqlarning yong'oq qoqib, tolsavatga yong'oq terganini ham bilamiz. Bir kuni o'rni kelganda, aytib berarman bunisini.

Xullas, desangiz, bultur men bir oycha Toshkentda bo'ldim, ke, endi qarzimni uzay, deb Begzodni Ko'kdalaga chaqirtirdim. Yoz kelib maktablar yopilganda, Davron amakim Begzodni yetaklab kelib qoldi. Suyunib ketdim. Har kuni o'ynab yurgan o'rtoqlaring xuddi bir xil ovqatday ko'nglingga uradi. Yangi sherik yaxshi-da. Ayniqsa, Begzodga o'xshagani. Har qalay u shahar bolasi, bizga qaraganda ko'p narsa biladi. Mazza qilib yoz bo'yi birga vaqt o'tkazamiz, deb ichimda amakimga rahmat aytdim.

Begzod eshak minishni yaxshi ko'rar ekan. Kun bo'yi ko'k eshagimizning ustidan tushmaydi. Sug'organi minib boradi, soy bo'yida minib o'tlatadi,

qish kunlari kichkina uylarni isitish oson-da, to'g'rimi? Aslini olganda, bizga tunukali yoki shipirli tomdan ko'ra yapasqi tom yaxshi. Avvalo yozning issiq kunlarida tomda yotsangiz, mazza qilib uxlaysiz. Qolaversa, momom bilan enam tomda qurt qurutadi, olmurt, zardolilarni yoyib, qoqi qilishadi. Don-dun shopirmoqchi bo'lishsa ham, g'alvirlarini ko'tarib tomga chiqib ketishadi. E, qo'yingchi, loyshuvoq tom foydaning koni.

Ko'klam kelganda tomlarda qizg'ish gilam bo'lib qizg'aldoqlar ochiladi, ko'rsangiz, entikib ketasiz.

Endi o'zimiznikilardan kelay. Bizning uyimiz qishloqning bo'g'zida, tosh qo'rg'onli hovliga borib, «Kim bor?» deb tovushlasangiz, «E, keling, xush ko'rdik!» deb birov chiqadi. Hozircha uyda olti jonmiz. Bobom, katta momom, otam, enam, Dilmurod ukam bilan o'zim. Ikki opamni uzatib yuborganmiz.

Bobomni Safarali domla deyishadi. Yoshi saksandan oshdi, biroq hali qoruvli. Belini ikki yeridan boylab tovga qarab yurib qolsa, bizga o'xshagan bolalar yugurgilab yetolmaydi. Otam Beshsozdagi qo'riqxonada ishlaydi. Men

bu yil yettinchini bitirdim. Ukam Dilmurod beshinchi sinfga o'tdi.

Ro'zg'orda yana nima bor, desangiz, bitta tuyamiz bor. Bobom tuya buzurg, u qut-baraka bo'ladi, deydi. Keyin bir uloqchi otimiz, bitta mehmonga miniladigan yo'rg'a saman, qulunlik biyamiz, ikki

sigirimiz ham bor. Itlarim ham zo'r. Biri bo'ribosar — sirtlon, bizga u qo'y boqishadi, ikkinchisi chopqir tozi, tulki, quyon ushlashga usta. Tag'in bir xumkalla kuchugim ham bor. Ha, endi qo'y-echkilarimizning qanchaligini aytgim kelmadi. Irim qildim, ko'z tegmasin.

Bu yil qishlog'imiz tag'in bir odamga ko'paygan. U

tol ostiga temir qoziq qoqib, boylab qo'ysam ham minib o'tiradi. Hali buning ta'zirini yeysan, deb qo'ydim ichimda. Aytganim bo'ldi. Begzod bir kun mindi ko'k eshakni, ikki kun. Uchinchi kuni chatanog'ini kerib yurolmay qoldi. U Toshkentda yumshoq divanda o'tirib o'rganib qolgan-da, yaydoq eshakning yag'rini Begzodga xuddi xoda minganday bo'libdi. Bir chetroqqa obchiqib, shalvarini yechib qarasam, ikki soni qip-qizil bo'lib shifinib yotibdi.

Darrov katta momomga aytdim. U qo'y yog'ini eritib, Begzodning sonlarini obdon moylab qo'ydi.

—Endi uch-to'rt kun eshakka yaqinlashmay tur, bacham, - dedi momom.

—Ha, shunda ko'pkarigacha tuzalib ketasan, jo'ra, — dedim.

— Ko'pkari. .. bu — uloqmi?

—Ha, sizlar uloq deysiz, biz ko'pkari deymiz.

— Qachon bo'ladi u? — dedi Begzodning ko'zlari o'ynab.

— Uch kundan keyin.

— Ungacha tuzalib ketaman, a?

— Albatta tuzalasan! Keyin birga ko'pkari, e, uloq chopamiz, jo'ra!

Begzod xursand bo'lib meni dast ko'tardi-da, chirchir aylantirdi.

(Davomi bor).

Davomi. Boshi o'tgan sonlarda.

«O'zbek xalq ertaklari» kitobidan

Rustam tagi yo'q g'orda bir kechayu bir kunduz yotgach hushiga kelibdi. Qarasa, qo'l-oyoqlari yo'g'on arqon bilan bog'langan emish. Qorong'ida vahimali ovozlari, oh-faryod, ingragan tovushlar eshilib turganmish. Rustam oyog'ini yerga tirab bir chirangan ekan, ko'krigidan bog'langan arqon chidash berolmay, uzilib ketibdi. Rustam ingragan tovushni bilish uchun o'sha tomonga yo'l olibdi. Biroz yurgach og'zi tegirmon toshi bilan to'silgan g'orga duch kelibdi. Ingragan tovush o'sha g'ordan kelayotgan ekan. Rustam g'or og'zidan tegirmon toshini surib ichkari

QUYOSH YERINING PAHLAVONI

kiribdi. Atrofdan odam suyaklari sochilib yotgan emish. G'orning devorlariga qiynoqqa duchor qilingan erkaklar, yosh ayollarning rasmlari chizilgan emish. To'rda bir katta xona bo'lib, unda toshdan yasalgan taxt turgan emish. Atrofdan qora chiroqlar lipillab yonib turganmish. Taxtga to'shalgan vahshiy hayvonlarning terisi chirib ketgan emish. Bu xonadan zulmatxona ko'rinib turar ekan. Unda qirq temir qoziqqa qirq kokil bog'langan, katta xumdagi muz singari sovuq suvga ikki oyog'i tizzasiga qadar tiqilgan, ikki qo'lini ikki tomonga tortib dorga osib qo'yilgan o'n yetti yashar qiz o'lar holatda ekan. Uning husni jamoliga shu qorong'i zulmat chidash berolmay, atrof yorishib turganmish. Rustam o'zini qiz tomonga otibdi. Bir tepib, xumni ag'daribdi. Qoziqlarni sug'urib, qizni xalos qilibdi. Qiz holsizlanib, yerga yiqilibdi. Shu payt yelkasi chiqqan, bukri, oyoqlari qiyshiq, soqoli o'sgan, bo'yi bilan enining farqi bo'lmagan bahaybat bir odam bilan qo'lidagi hassasidan burni uzun, betida o'n ikki dona tuki bo'lgan yetmish yoshlardagi turqi sovuq bir chol kirib keldi. Birinchisi shu mamlakatning katta qaroqchisi bo'lsa, ikkinchisi xalqni qaroqchi tuzog'iga ilintirib beradigan domla ekan. Qaroqchi bu qizni domlarning makr-u hiylasi bilan o'g'irlab, o'ziga xotin qilmoqchi ekan. Qiz bunga unamagach, domla qizni ko'ndirishni bo'yniga olib, birga kelgan ekan. Bexosdan Rustamga ro'baro' kelgan qaroqchi domlaga qarab: —Mening g'azabxonam mehr-shafqat xonasiga aylanibdi, — deb xoxolab kulib yuboribdi.

Rustam indamay turaveribdi.

Davomi keyingi sonda.

Charos DUSHAMOVA,
Toshkent shahar, Chilonzor
tumanidagi 114- maktabning
5-«V» sinf o'quvchisi.

USTOZIM

Dunyoda eng ulug' zot,
O'zingizdarsiz ustoz.
Ilmingiz cheksiz urfon,
Sizga aytayin dilroz.
Qo'linga qanday qalam,
Tutmoqlikni o'rgatib.
Charchash nima bilmaysiz,
Ham oila tebratib.
Sizga qancha she'r bitsam,
Shuncha kamlik qiladi.
Kasbingiz mashaqqatin,
Axir hamma biladi.
Ne bo'lsa ham biz uchun,
Omon bo'ling dunyoda.
Ustozim, siz hammadan,
Umr ko'ring ziyoda.

UYIMIZDA YASHAYMIZ

Rotodan so'radilar:
-Qayerda yashaysan, bolakay?
-Onamnikida.
-Onang qayerda yashaydi?
-Dadamnikida.
-Dadang qayerda yashaydi?
-Uyimizda.

Fransuzchadan Xorazm viloyati,
Gurlan tumanidagi 5-maktabning
5-«A» sinf o'quvchisi
Zilola MASHARIPOVA tarjimasi.

BIZNING TO'GARAK

To'garagimiz nomiga kelayotgan maktublar ham ancha to'planib qolibdi. Tahririyatimizga olis viloyatlar, tumanlardagi yosh qalamkashlar ijodidan namunalar yuborayotgan, shu tariqa ularning murg'ak qalblarida adabiyotga, she'riyatga mehr uyg'otishga intilayotgan e'tiborli ustozlarimizdan ham behad minnatdormiz.

TASAVVUR

Tobi qochib qolgan Dildoraga onasi dori ichirolmay xunob:

-Qizim, sen dori emas, sharbat ichyapman deb faraz qilgin-da, ko'zlaringni chirt yumib, ichib yuborgin.

-Oyi, yaxshisi men sharbat icha qolay, siz esa dori ichyapti deb tasavvur qiling, xo'pmi?

Sevara RAHIMOVA,
Toshkent shahar, Chilonzor tumanidagi
202-maktabning 6-sinf o'quvchisi.

BO'LSAM BEYMAN

Zulmatlarni yorituvchi, mohitobon bo'lsam deyman,
Onajonim boshlariga bir soyabon bo'lsam deyman.
Aziz xalqim ardog'ida bugun kamol topayapman,
Kelajakning bog'ida bir mohir bog'bon bo'lsam
deyman.

Gulg'uncha SOBIROVA,
6-«B» sinf o'quvchisi.

INSON HUSNI ODOBDA

(Hikoya)

Dugonam Zulfizar juda chiroyli qiz. Sinfimizda unga havas qilmaydigan qizning o'zi yo'q. O'g'il bolalarni-ku gapirmay qo'ya qolay.

Shundanmi, keyingi paytlarda Zulfizar ancha o'zgarib qoldi. O'zini hammadan ustun qo'yadigan, hech kimni mensimaydigan, hatto o'qituvchilarga ham qo'rslik qiladigan odat chiqardi.

Bir kuni u bilan birga maktabdan qaytayotgandik. Qo'llarida og'ir yuk ko'tarib kelayotgan qo'shnisi Halima xolani ko'rib qoldi. To'g'rirog'i, ko'rdi-yu, o'zini ko'rmaganlikka oldi. Nabirasi tengi qo'shni qizning bu qilmishidan ranjigan xola unga qarata:

-Qizim, yon qo'shnim bo'la turib, nega salomlashmay o'tib ketayapsan? Kichikligingda oydekkina, chiroyli qiz eding, namuncha xunuk bo'lib ketding?- deb qolsa bo'ladimi...

Zulfizarning alamdan yuzlari qizarib, yugurgancha ketib qoldi. Uyda onasini ko'rib, yig'lab yubordi va bor gapni aytib berdi.

Onasining bu gapdan tutoqib ketishini va Halima xolani koyib berishini kutgandi. Ammo u o'ylagandek bo'lmadi. Ismi jismiga monand Oqila opa qizini yupatib, bosiqlik bilan nasihat qildi:

-Qizim, insonning go'zalligi uning chiroyi, kiygan qimmatbaho kiyimlari bilangina emas, odobi, xulqi bilan ham o'lchanadi. Halima xolani ko'rsang ham ko'rmaslikka olib, salom bermay noto'g'ri ish qilibsang-da...

-Salom bersam, yuklarini ko'tarishib yuborishimga to'g'ri kelardi-da, o'zim charchab kelayotgan bo'lsam...

Qizidan bunday javobni kutmagan Oqila opa juda xafa bo'lib ketdi. Oshxonadagi yumushlarini ham unutilib, qizi bilan uzoq suhbatlashdi.

Shu voqeadan so'ng Zulfizar butunlay o'zgarib qoldi. Endi uning chiroyigagina emas, odob-u axloqiga ham hamma havas bilan boqadigan bo'ldi. Chunki u haqiqiy chiroy odobda ekanligini tushunib yetgandi-da.

Dilnavoz SAIDOVA,
Jizzax viloyati, Zomin tumanidagi
X.Boqiyev nomli 1-ixtisoslashtirilgan
maktabning 8- «A» sinf o'quvchisi.

Salom qadrlil «Tong yulduzi» gazetasi tahririyati xodimlari!

Men Xorazm viloyati, Gurlan tumanidagi 37-umumta'lim maktabida o'quvchilarga ona tili va adabiyot fanidan saboq beraman. Maktabimiz o'quvchilari orasida adabiyot, she'riyat ixlosmandlari talaygina. Ularni jamlab «Yosh ijodkorlar» to'garagi tashkil qilganman. To'garagimiz a'zolari gazetaning har bir sonini, ayniqsa, «Bizning to'garak» rukni ostida e'lon qilinayotgan tengdoshlari ijodini katta ishtiyoq bilan o'qib chiqishadi. Shuningdek, o'z she'riy mashqlarini ham gazeta sahifalarida ko'rishni orzulashadi.

To'g'ri, she'rlari sodda, tahrirtalab, kamchiliklardan holi emas, albatta. Lekin gazetada chop etilsa, ular qalbidagi adabiyotga bo'lgan ishtiyoq yana-da ortardi.

Oltinoy O'RAZMETOVA.

TUSH

Bir kuni deng tushimda,
Paxtazorda yuribman.
Lof emas, naqd yuz kilo,
Paxta terib turibman.

Nasiba OCHILOVA,
6-«B» sinf o'quvchisi.

YO'L BELGILARI SO'ZLAGANDA

Yo'l harakati qoidalari kitobi:

Assalomu alaykum,
Aziz ota-onalar.
Va qadrdon bolalar,
Savodxonlik muborak,
Bayram, shodlik muborak!

Bolalar:

Rahmat senga, kitobim,
Rahmat senga, kitobim!

Boshlovchi:

Chindan qadrdon bo'lgan,
Sen «Qoida» kitobim.
Ko'zga go'yo nur bo'lding,
Charaqlagan oftobim.

Yo'l harakati qoidalari kitobi:

Men eng zarur kitobman,
Qoidaman, oftobman.
Savod chiqarding mendan,
Qani, so'raychi sendan.

O'quvchi:

Biz yosh nazoratchilarmiz,
Doim hushyor, quvnoqmiz.
Yo'l belgisin o'rganamiz,
Xizmatimizga tayyormiz.

O'qituvchi:

Ayting-chi, dastlab
Qaysi bir belgidan
O'qidik boshlab?

O'quvchi:

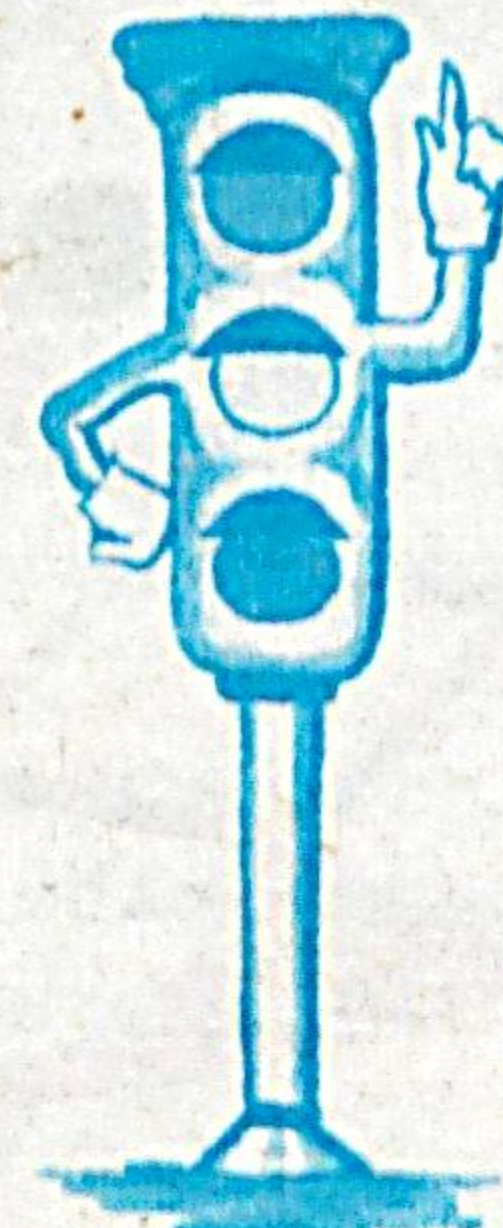
Shlagbaumdan svetoforgacha,
O'qib bo'ldim, bilag'on.
Senga dildan tashakkur,
Unutmaymiz hech qachon.

Yo'l harakati qoidalari kitobi:

Balli, ey dili oqlar,
Fan bilimga chanqoqlar.
Minnatdorman sizlardan,
Baxtli o'g'il-qizlardan.
Yana savol qilgaysiz,
Qay belgilar bilgaysiz?

O'quvchi:

Belgilar turli-tuman,
Biri ko'z-u, biri qosh.

Velosiped:

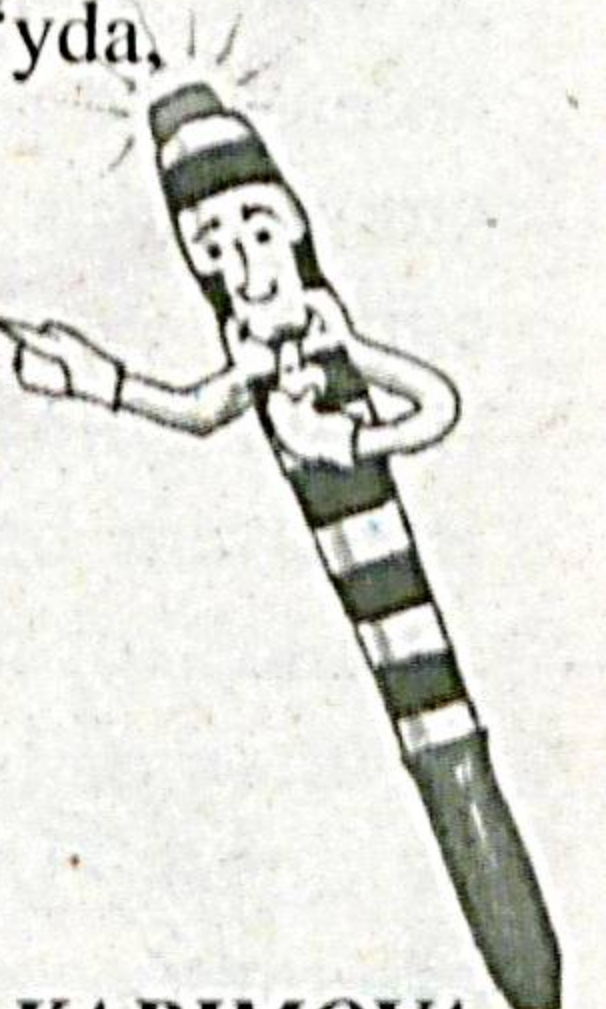
Ikki, uchta oyog'i,
Rezinkadir paypog'i.
Minib shoxin boshqarsang,
Manzilingga yetasan.
Ko'p yurma ko'cha-ko'yda,
Qoidali yur unda.

Nazoratchi:

Ko'tarib tayoqchasin,
Ko'chada turar o'ynab.
Uning barcha holatin,
Kuzatib o'ting o'ylab.

(Davomi bor).

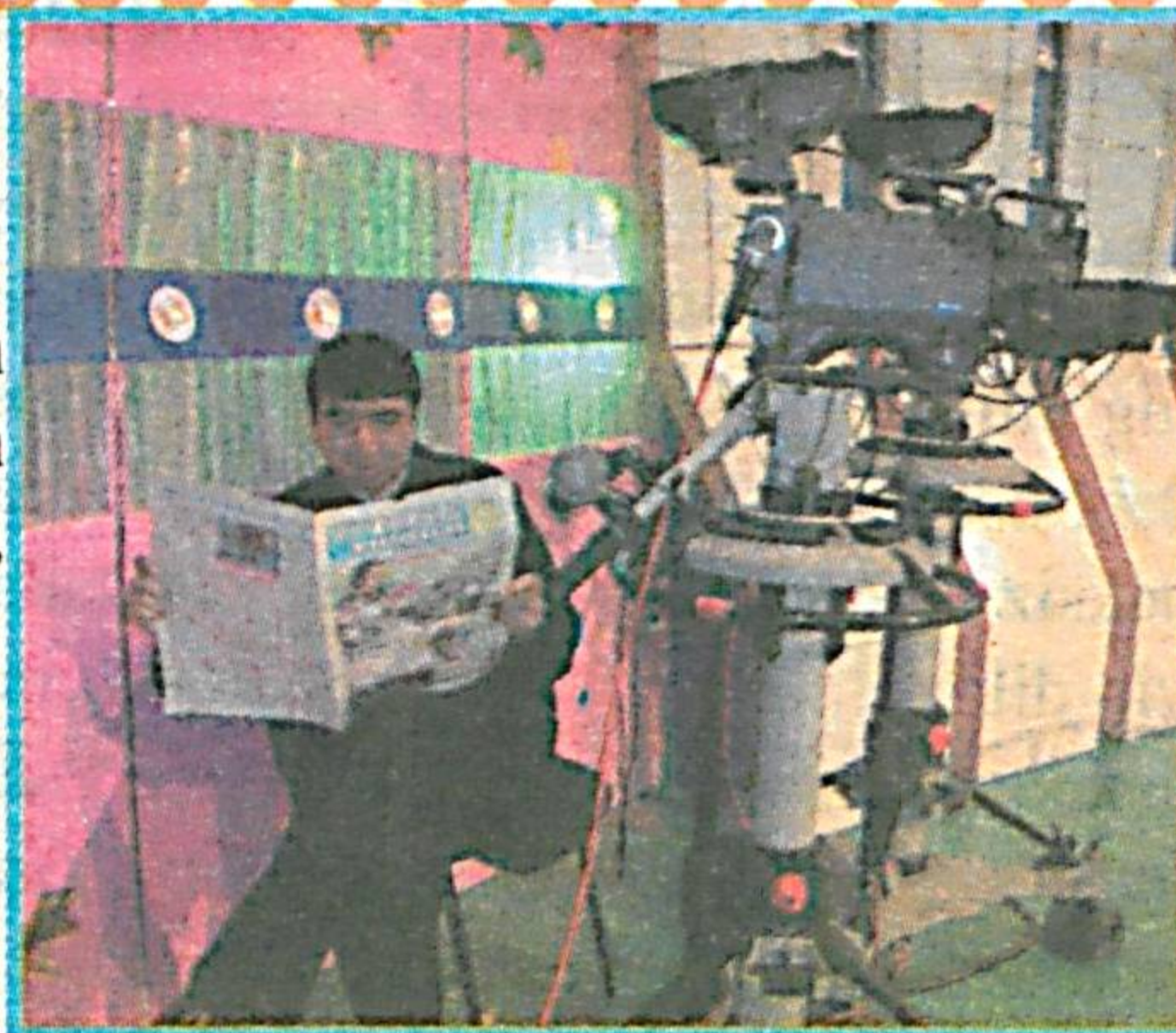
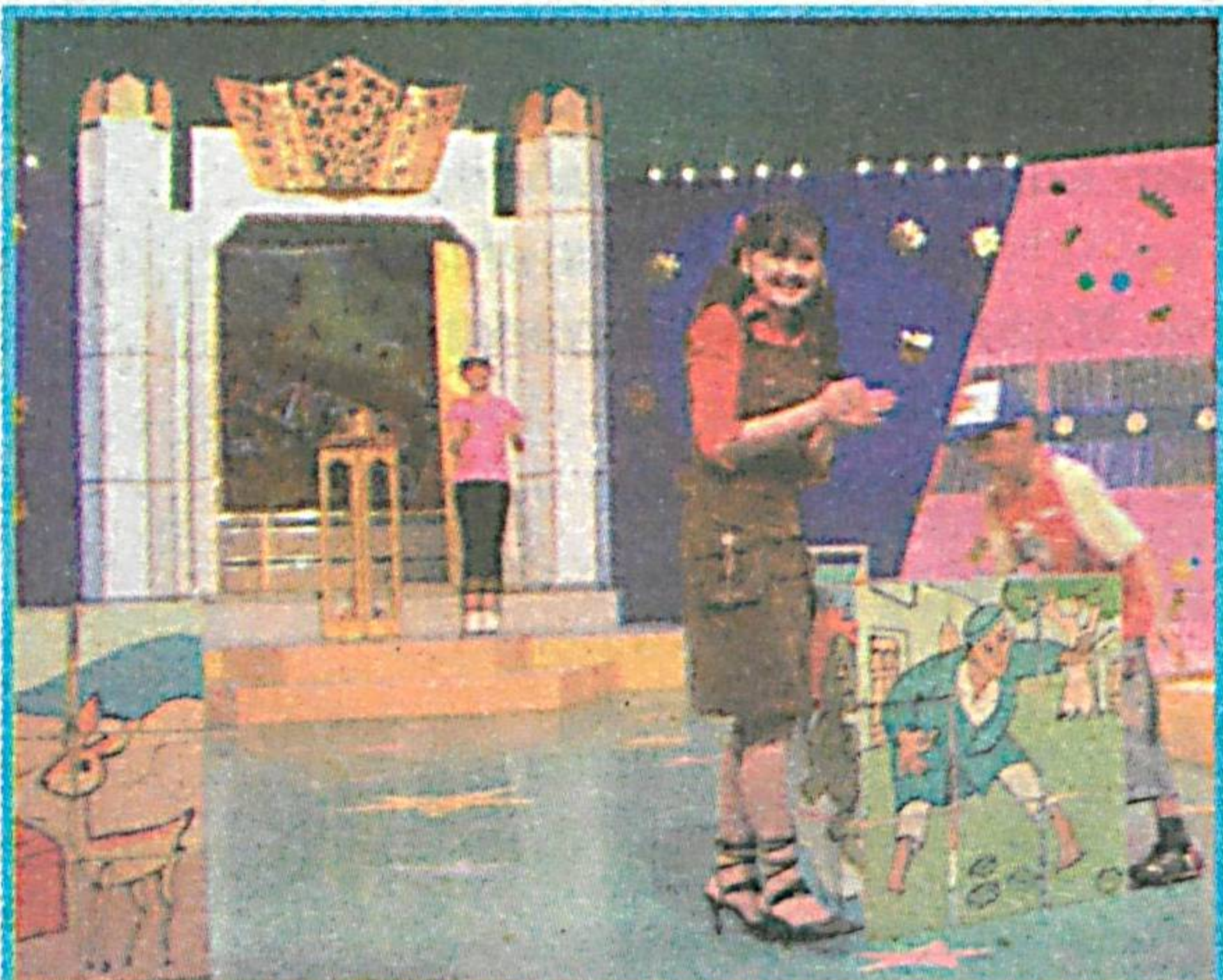
Umida KARIMOVA,
Toshkent tumanidagi
9-maktabning yo'l harakati
qoidalari o'qituvchisi.

«OLTIN TOJ»DA MEHMONDA

«Oltin toj» teleo'yinini respublikamizning eng kichkina bolajonlaridan tortib, katta yoshlilarigacha suyub tomosha qilishadi. Bu teleo'yinda qatnashib, «Oltin toj»ni kiyishni hamma uchun sevimli bo'lib qolgan boshlovchisi Nasiba Sodiqovani ko'rishni orzu qilmagan bola bo'lmasa kerak. Teleo'yinda ishtirok etganlar esa tasmaga tushirish jarayonining mashaqqatlarini o'z ko'zlari bilan ko'rishadi. Biz uyda mazza qilib tomosha qiladigan bu ajoyib ko'rsatuvning muallifi Nargiza Zokirova. Jonkuyar, har bir bolaning hayajoniga sherik ko'rsatuv rejissyori Gulnoza Davlanovadir. Ularning yordamchilari ovoz rejissyori Mirjamil Xudoyberganov, assistentlari Zuhra Ramiyeva, ma'mur Farruh Mirzamuhammedov, Arofat

zaffar Asqarov, Ibrohim Mo'minov, Kamoliddin Yunusov, Sobir Xo'jayev,

Sherzod Ergashevlar to teleo'yin tugaguncha har bir ishtirokchining yaqin do'stiga aylanib qolishadi. Bu teleo'yinda qatnashish nasib etgan bolajonlar esa operator, boshlovchi, jurnalist bo'lishni orzu qilishadi. Mana bu safargi «Oltin toj» egasi Toshkent shahridagi 260-maktabning 7-sinf o'quvchisi Maftuna Ismatova bo'ldi. U Abdulaziz

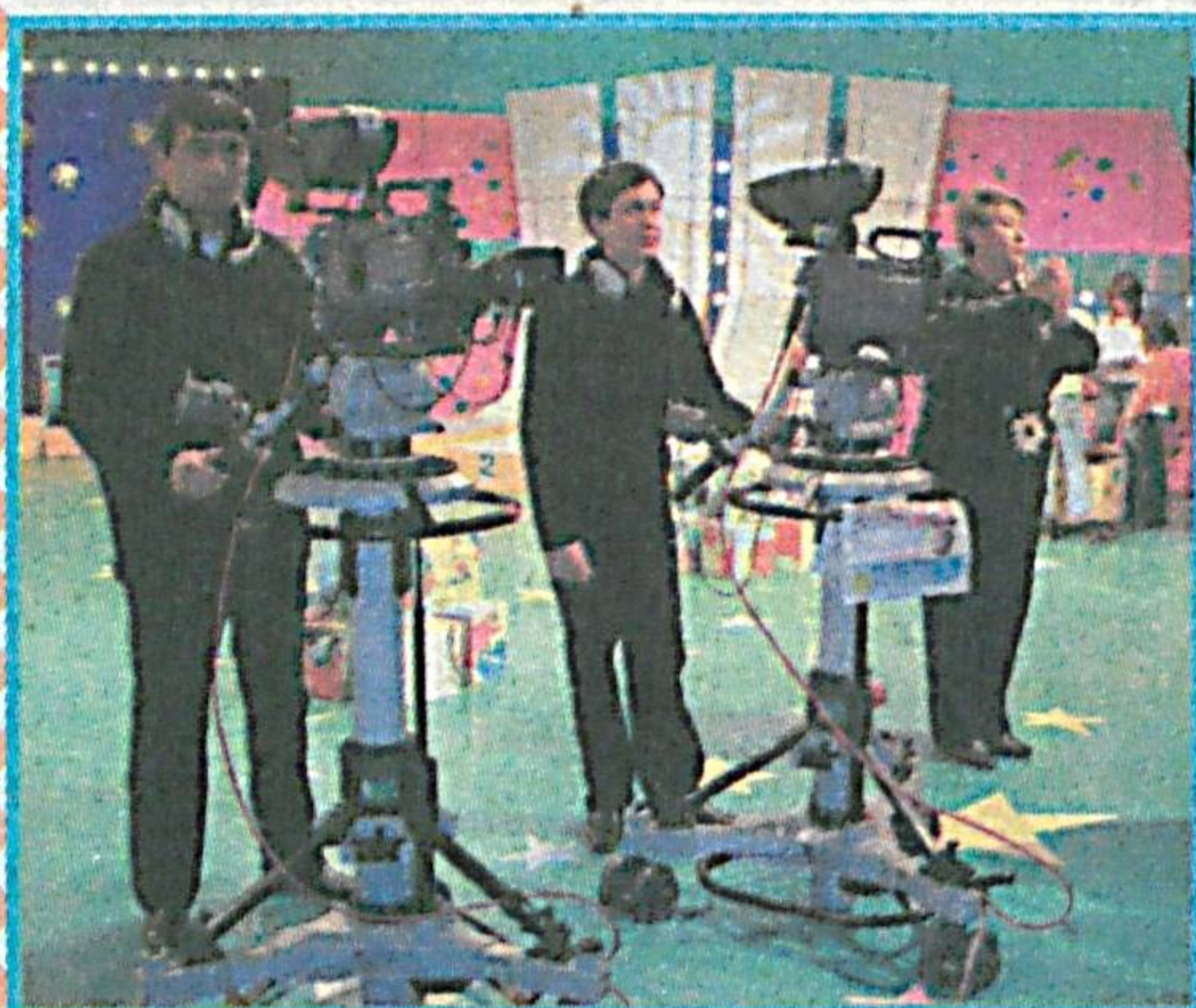
Azimovalardir. Ko'rsatuv mag'zini yuqoridagilar tayyorlab berganini, efirga sifatli uzatishda, kerak bo'lsa, har bir harakatni qoldirmasdan tasmaga tushirish uchun studiyada xuddi sportchilardek yelib-yuguradigan operator akalarimiz Mu-

Sunnatov bilan oxirigacha kurashib, g'oliblikni qo'lga kiritdi. G'olib qizning ko'nglidan o'tgan gaplarga quloq tuting-a:

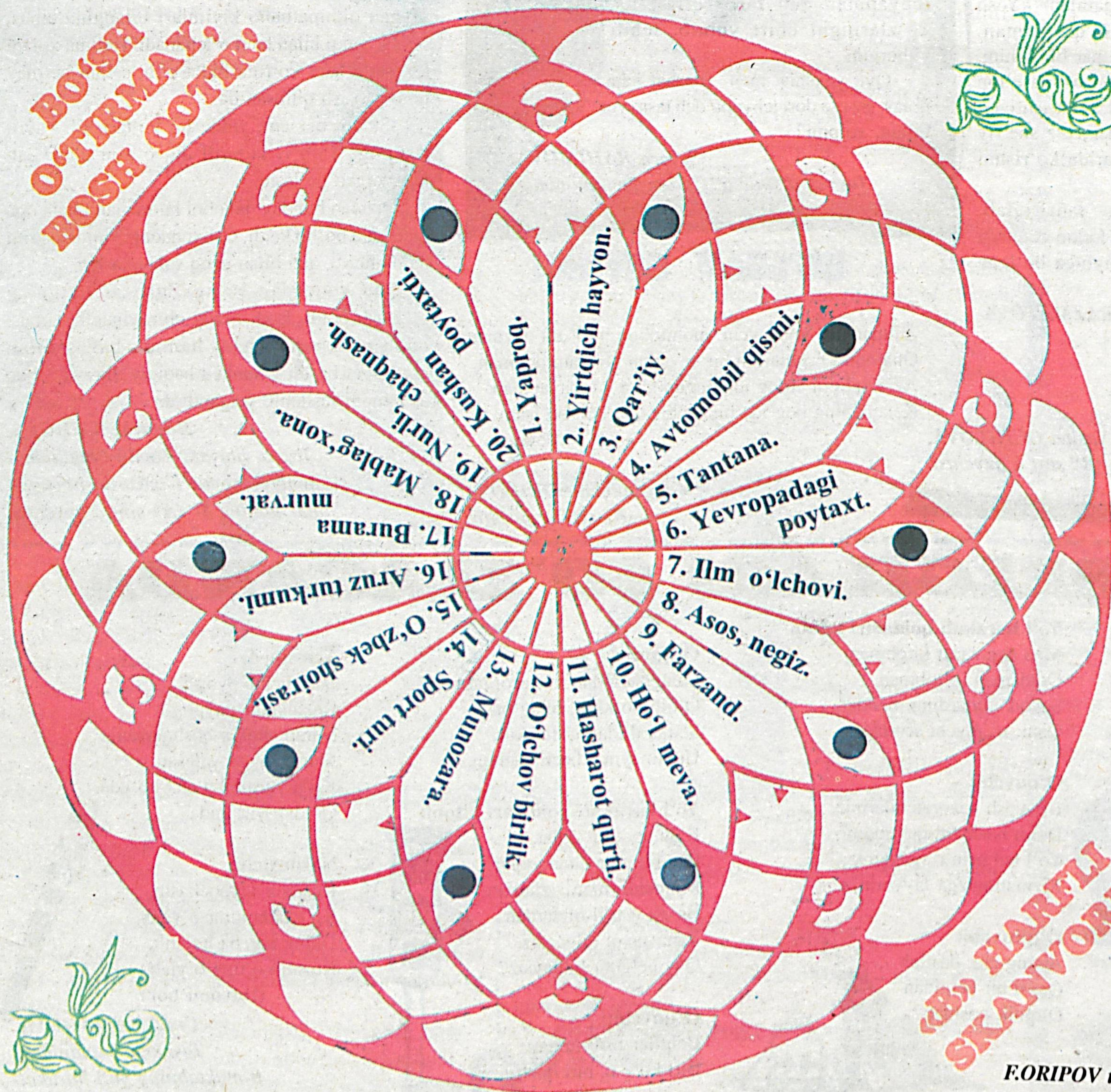
– Men «Yulduzcha» raqs dastasiga qatnashaman. Ko'plab konsertlarda tomoshalar qo'rganmiz. Men ustozlarimga, otanamga o'z minnatdorchiligimni bildiraman. Ayniqsa, ushbu «Oltin toj»imni G'ijduvon tumanida yashaydigan mehribon buvijonimga Navro'z sovg'asi sifatida in'om etmoqchiman.

Biz tahririyat xodimlari ham «Oltin toj» ko'rsatuvi xodimlarini butun respublikamiz bolalari nomidan Navro'z bayrami bilan tabriklaymiz.

Nodira MIRZAYEVA.
Suratlar muallifniki.

BO'SH
O'TIRMAY,
BOSH QOTIR!

«B» HAREFLI
SKANVORD

F.ORIPOV tuzdi.

TONG
yulduzi

BOSH MUHARRIR v.b:

To'lg'in HAYITOV

TAHRIR HAY'ATI:

Turobjon JO'RAYEV,
Dilbar ALIMJONOVA,
Qahramon QURANBOYEV,
Jabbor RAZZOQOV
(«O'zbekiston» NMIU bosh muharrir o'rinbosari),
Dilmurod RAHMATILLAYEV,
Dilshoda DADAJONOVA,
Feruza JALILOVA
(Bosh muharrir o'rinbosari),
Sobirjon SHARIPOV,
Ergashvoy SARIQOV.

Muassislar:

O'zbekiston matbuot va axborot agentligi,
O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi,
«KAMOLOT» Yoshlar ijtimoiy harakati,
«SOG'LOM AVLOD UCHUN» hukumatga qarashli bo'lmagan xalqaro xayriya jamg'armasi.

Gazeta O'zbekiston matbuot va axborot agentligida
0208-raqam bilan
2007-yil 2-fevralda
ro'yxatdan o'tgan.

Noshir:
«O'zbekiston»
nashriyat-matbaa ijodiy uyi.
Gazeta

«O'zbekiston»
nashriyat-matbaa ijodiy uyi
kompyuter bo'limida terib
sahifalandi va chop etildi.
Gazeta haftaning dushanba
kuni chiqadi. Hajmi A-3,
2 bosma taboq.

Adadi - 60567

Buyurtma N: J3442

Dizayner va sahifalovchi:
Fazliddin
SHOYODGOROV

Navbatchi:
Feruza
SOYIBJON qizi

Rassomlar:
Nodira MIRZAYEVA,
Feruz MATYOQUBOV.

Manzilimiz:
700129,
Toshkent shahri,
Navoiy ko'chasi, 30-uy.
Obuna indeksi: 198.
e-mail:
tong1924@mail.ru
Tel: 144-27-25
144-63-08
Tel./ faks:
(99871) 144-38-10